

ВПНЗ “Львівський медичний фаховий коледж “Медик”

“Затверджено”
Директор ВПНЗ
"Львівський медичний
фаховий коледж
"Медик"

Я.І. Солотва
« 09 » квітня 2024 р.

Програма творчого конкурсу
з перевірки мануальних навичок (різьблення зуба)
(для вступу на навчання за спеціальністю
221 Стоматологія ОП “Стоматологія ортопедична”
кваліфікація технік зубний)

Розглянуто та затверджено
на засіданні циклової комісії
зуботехнічних дисциплін
Протокол від “03” січня 2024р. № 2

Львів –2024

Програма творчого конкурсу з перевірки мануальних навичок (різьблення зуба)

для вступу на навчання у ВПНЗ “Львівський медичний фаховий коледж “Медик” за спеціальністю 221 Стоматологія ОП “Стоматологія ортопедична”.

Автори:

Корпан Н. І., заступник директора з навчальної роботи, викладач вищої категорії;

Притуляк М.Л., завідувач навчально-методичним відділом коледжу, викладач вищої категорії;

Кушинська Г.Б., викладач зуботехнічних дисциплін, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії;

Пояснювальна записка

Спеціальність 221 Стоматологія кваліфікація технік зубний передбачає в практичній діяльності самостійне моделювання зубних і щелепо-лицевих протезів різних індивідуальних форм і розмірів. Крім того, постійно зростають критерії вимог до естетичного протезування, що вимагає високого художнього виконання при імітації природності конструкцій.

З метою виявлення рівня підготовленості та обдарованості, перевірки мануальних навичок та здібностей, ступеня усвідомлення та осмислення умов творчого завдання і використання засобів для його вирішення вступниками зі спеціальності 221 Стоматологія рішенням приймальної комісії вводиться творчий конкурс з різьблення.

Взірцем під час виконання завдання служить модель форми різних груп зубів. Термін виконання роботи 4 академічні години протягом одного дня.

Матеріали, які використовуються для вирізання, - господарське мило або спеціально відлиті гіпсові заготовки.

До складу предметної екзаменаційної комісії можуть входити викладачі зуботехнічних дисциплін коледжу, працівники інших навчальних закладів та закладів охорони здоров'я.

Екзаменаційна комісія складається з трьох чоловік, які оцінюють зашифровані роботи згідно критеріями оцінювання.

Особи, які набрали на вступному випробуванні менше 4 (100) балів, до участі в конкурсі щодо зарахування на навчання до Львівського медичного фахового коледжу "Медик" не допускаються.

Абітурієнт може максимально набрати 12 (200) балів. Нарахування балів проводиться від 1 (67) до 12 (200).

Програму творчого конкурсу з різьблення для вступників з повною загальною середньою освітою, що вступають на спеціальність 221 Стоматологія ОП "Стоматологія ортопедична", побудовано на основі тісного внутрішнього взаємозв'язку теоретичних основ знань з геометрії та практичних вмінь і навичок різьблення з натури, здобутих під час вивчення дисципліни "Образотворче мистецтво".

Програма охоплює широке коло завдань по виявленню:

- мануальних здібностей вступників;
- вмінь систематизовано і цілеспрямовано зорозуміти натуру (модель форми різних груп зубів);
- вмінь відтворювати у виконаній роботі зменшену копію зразка.

Вступник повинен мати достатній рівень знань з геометрії та мануальних навичок з образотворчого мистецтва.

Вступник повинен знати:

з предмету геометрія:

- найпростіші геометричні фігури та їх властивості;
- площі та об'єми фігур;
- геометричні побудови;
- початкові відомості стереометрії;
- паралельність і перпендикулярність прямих і площин;
- координати і вектори просторів;
- взаєморозміщення прямих, площин, кутів у просторі;

з образотворчого мистецтва:

- будову різних природних форм (листя, дерева, птахи, тощо);
- силует (пропорції природних форм);
- візерунок, фактура, текстура природних форм і предметів (зв'язок з характером форми);
- відмінності бачення плоских та об'ємних форм;
- особливості бачення, розуміння та передачі пропорційного співвідношення форм зразка;
- візуально розуміти пластику форм зразка.

Вступник повинен вміти:

з предмету геометрія:

- передавати елементи об'ємних фігур – циліндра, конуса, кулі, піраміди, призми, паралелепіпеда;
- точно передавати пропорції і габаритні розміри моделі (ширину, глибину, висоту);
- передавати об'єми тіл та їх поверхні, площі поверхонь;
- **з образотворчого мистецтва:**
- володіти технікою ліплення об'ємних форм з пластиліну;
- передавати індивідуальні особливості відповідного зразка;
- створювати образи на основі природних форм, використовуючи пластичні засоби (ліплення);
- виявляти пластичними засобами рельєф, фактуру, заглиблений візерунок, тощо.

Зміст програми

Робота з різьблення виконується за завданням (зразком), який є гіпсовою об'ємною моделлю форми різних груп зубів. Розмір – не більше 5-7 см.

Відтворення форми, рельєфу, фактури об'ємної фігури проводять за допомогою гіпсової заготовки або господарського мила.

Мило – специфічний матеріал для вирізання. Поряд з високою пластичністю та легкістю в моделюванні мілких частин, цей матеріал має негативні властивості: крихкість та ламкість. Тому при праці з милом слід повільно і акуратно розшаровувати матеріал. Краще знімати шари матеріалу вздовж бруска, попереджуючи його розшарування.

При різьбленні об'ємної фігури необхідно:

продемонструвати:

- виконання точної копії моделі зуба в натуральну величину з точною передачею пропорцій, тобто габаритних розмірів: ширини, глибини, висоти;
- точної передачі об'єму моделі, фактури, рельєфу;
- точної передачі матеріальності моделі;
- точної передачі пластичної зміни об'єму моделі;
- естетичне оформлення роботи;
- відтворення точних габаритних розмірів плінту, підставки;
- дотримання відстані між шийкою зуба та підставкою, лекальної кривої шийки зуба усіх сторін зуба;
- збереження об'єму, висоти та осі зуба з усіх сторін;
- збереження висоти між екватором і шийкою зуба з вестибулярної, оральної, медіальної та дистальної сторін;
- повне відтворення відстані між жувальною поверхнею або ріжучим краєм і екватором зуба з усіх сторін;
- збереження лекальної кривої екватора з усіх сторін.

Вступник повинен виконати зменшену копію (співвідношення 1:2) заданого зразка об'ємної фігури.

Послідовність різьби.

Послідовність може бути довільною, в залежності від переваг, яким надає більше уваги абітурієнт. Проте ми рекомендуємо такий порядок роботи з куском мила:

- розкреслення шмату на частини: коронка, шийка, підставка;
- надання цим формам об'єму простих геометричних фігур: циліндр, сфера, куб та ін.
- придання частинам форми згідно зразка;
- нанесення дрібних деталей тощо.

Відтворення форми, величини, об'єму, симетрії, пропорції.

Робота має відповідати таким вимогам:

- виконання точної копії моделі зуба в з точною передачею пропорцій, тобто габаритних розмірів: ширини, глибини, висоти;
- точної передачі об'єму моделі, фактури рельєфу;
- точної передачі матеріальності моделі;
- точної передачі пластичної зміни об'єму моделі;
- повним естетичним оформленням.

Точна передача пластичних переходів.

Особливу увагу при виконанні роботи слід приділити передачі пластичних переходів між сторонами зразка. Це стосується насамперед оклюзійної (верхньої) частини моделі, де мають чітко бути зображення перехід з бокових стінок до горбів зуба.

Остаточне моделювання, виділення підставки.

Даний етап є завершальним, проте його виконанню має бути приділено особливу увагу, бо він відображає акуратність, технологічність вмінь та естетичне відчуття абітурієнта. Саме при виконанні цього етапу проявляється вміння відчуті цілісність об'єкта, що відтворюється, естетичність подання форми, що є одним з критеріїв творчого конкурсу.

Матеріали та інструменти, необхідні для складання творчого конкурсу з різьблення:

1. Господарське мило 100 гр. або гіпсова заготовка (розміром не менша ніж 5x7 см).
2. Дошка для різьблення (розміром не менша ніж 25x19 см).
3. Ножі, різак для різьблення.
4. Лінійка.
5. Мірний циркуль.
6. Клейонка 50x50 см.
7. Серветки.
8. Пластмасовий стакан (200 мл).

Критерії оцінювання практичних робіт вступників на творчому конкурсі з різьблення анатомічної форми зуба

Бал (за 12-бальною шкалою)	Бал (за 200-бальною шкалою)	Критерії оцінювання практичних робіт абітурієнтів
1	67-77	Абітурієнт не розрізняє об'єкт вивчення, володіє низькими мануальними навичками роботи, відтворює тільки окремі елементи анатомічної форми зуба. Не збережена пропорція та об'єм відтворюваної композиції, масштаб моделі відрізняється від заданого більше, ніж на 50 %. Робота виконана неохайно і повністю не відтворює характерні особливості об'єму натури.
2	78-88	Абітурієнт розрізняє об'єкт вивчення і відтворює незначну частину анатомічної форми зуба. В ході роботи має нечіткі уявлення стосовно пропорції та об'єму відтворюваної композиції, не передає характерні особливості об'єму натури, масштаб моделі відрізняється від заданого більше, ніж на 35 %.
3	89-99	Абітурієнт відтворює менше половини навчального композиційного завдання. Відтворені елементи анатомічної форми зуба є нечіткими. Пропорція та об'єм відтвореного завдання передані неправильно, масштаб моделі відрізняється від заданого більше, ніж на 25 %. Сам малюнок композиції та елементи поверхні зуба тільки частково відтворені відповідно до зразка. Робота виконана неохайно, із розмитими контурами моделі.
4	100-110	Абітурієнт відтворює близько половини навчального композиційного

		завдання, має задовільні мануальні навички роботи. Відтворені елементи анатомічної форми зуба є нечіткими, масштаб моделі відрізняється від заданого більше, ніж на 20 %. Завдання виконано неохайно, із розмитими контурами моделі. Дрібні деталі об'єкта не відтворені. Загальний вигляд виконаної роботи неестетичний.
5	111-121	Абітурієнт виконує більше половини поставленого завдання, має задовільні мануальні навички роботи. Відтворені основні деталі анатомічної форми зуба. Пропорція та об'єм виконаної роботи передані неправильно, масштаб моделі відрізняється від заданого більше, ніж на 15 %. Дрібні деталі об'єкта не передані. Загальний вигляд роботи є неохайним, частково із розмитими контурами загального вигляду анатомічної форми зуба.
6	122-132	Абітурієнт, в основному, відтворює поставлене перед ним завдання, має задовільні мануальні навички роботи. Відтворення деталей анатомічної форми зуба не є чітким. Пропорція та об'єм виконаної роботи, відповідно до зразка, передані неправильно, масштаб моделі відрізняється від заданого більше, ніж на 10 %. Дрібні деталі відображені не в повному об'ємі, а частково. Загальний вигляд роботи потребує більш естетичного вигляду. Сам рельєф моделі має частково розмитий контур.
7	133-143	Абітурієнт, в цілому, відтворює поставлене перед ним завдання. Основні елементи анатомічної форми зуба відображені правильно. Дрібні деталі анатомічної форми зуба відмодельовані нечітко і не в повному об'ємі. Пропорції та об'єм зразка передані частково, масштаб моделі відрізняється від заданого більше, ніж на 5 %, а дрібних деталей - до 15%. Загальний вигляд відтвореного завдання має задовільний естетичний вигляд.
8	144-154	Абітурієнт, в цілому, відтворює поставлене перед ним завдання. Основні елементи анатомічної форми зуба відображені правильно, із пропорційним перенесенням лінійних та об'ємних розмірів зразка, масштаб моделі відрізняється від заданого більше, ніж на 5 %. Дрібні деталі об'єкта передані, в основному, правильно, але є не зовсім чіткими, їх масштаб відрізняється від заданого до 10%. Загальний вигляд відтвореного завдання має задовільний естетичний вигляд.
9	155-165	Абітурієнт повністю відтворює поставлене перед ним завдання. Основні елементи анатомічної форми зуба відображені правильно, з незначними порушеннями рельєфу зразка. Пропорції та об'єм перенесені вірно. Дрібні деталі об'єкта відображені не в повному обсязі, із нечіткими контурами, масштаб моделі дрібних деталей рельєфу відрізняється від заданого не більше, ніж на 5 %. Загальний вигляд відтвореного зразка має гарний естетичний вигляд.
10	166-176	Абітурієнт повністю відтворює всі параметри заданого зразка. Добре орієнтується в поставленому перед ним завданні. Чітко передає пропорції та об'єм анатомічної форми зуба і фактури, яку має рельєф на моделі. Мають місце незначні порушення пластики у відтворенні основних та дрібних деталей зразка, масштаб моделі відрізняється від заданого не більше, ніж на 2 %, а дрібних деталей рельєфу - до 5 %. Загальний вигляд відтвореної моделі має гарний естетичний вигляд.
11	177-187	Абітурієнт аргументовано і в повному обсязі використовує свої знання з різьблення для відтворення завдання, яке поставлене перед ним. Чітко передає пропорції та об'єм анатомічної форми зуба, а також фактури, яку має рельєф на моделі. Дрібні елементи рельєфу відображені правильно, але із незначними порушеннями пластики, масштаб моделі і дрібних деталей рельєфу відрізняється від заданого не більше, ніж на 2 %. Критично і аргументовано підходить до оцінки виконаної ним роботи. Здатний провести аналіз помилок, які можуть привести до порушення

		композиції або анатомічної форми зуба під час різьблення. Загальний вигляд відтвореного завдання має високий естетичний вигляд
12	188-200	Абітурієнт виявив неординарні творчі здібності у виконанні завдання, яке поставлене перед ним. Аргументовано і системно виконує поставлене перед ним завдання. Повністю передає пропорції та об'єм (ширина, глибина, висота, передача габаритних розмірів) об'єкта різьблення. Точно передає пластику та рельєф анатомічної форми зуба. Чітко відтворені дрібні деталі із високим естетичним виглядом об'єкта.

Список літератури:

1. Рубля Т.Є., Федун С.І. Образотворче мистецтво. 5 клас. Підручник для загальноосвітніх навчальних закладів. – Ірпінь: ВТС “Перун”, 2005. - 144 с.
2. Образотворче мистецтво. Підручник для 5 класу загальноосвітніх шкіл. Є.В. Белкіна, Н.А. Поліщук, Л.В. Фесенко. – К.: Промінь, 2005. – 207 с.: іл.
3. Образотворче мистецтво: Підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів/ Є.В. Белкіна, Т.Ф. Марчук. – К.: Навчальна книга, 2006.
4. Simon Naug. Правильне моделювання. / S. Naug. — 2006. – 80 с.
5. Бевз Г.П. та ін. Геометрія: Підручник для 8 класу загальноосвітн.навч.закладів/ Г.П.Бевз, В.Г.Бевз, Н.Г.Владімірова.- К.:Вежа, 2008.- 256 с.:іл..
6. Гасарчук Д.М. 300 відповідей любителю художніх робіт з дерева.
7. Бевз Г.П. та ін. Геометрія: Підручник для 7 - 9 класів загальноосвітн.навч.закладів/ Г.П.Бевз, В.Г.Бевз, Н.Г.Владімірова.- К.:Вежа, 2001-271с.
8. Істер О.С. Геометрія: Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів - К.: Освіта, 2007.- 159 с.
9. Повний курс на початківця. Різьблення з дерева. Мн.: Харвест, 2003.
10. Апостолова Г.В. Геометрія: 8 клас: Підручник для загальноосвітніх навчальних закладів: академічний рівень, профільний рівень.- Генеза, 2011.- 304 с.